

Відгук офіційного опонента

доктора медичних наук, професора,
завідувача кафедри загальної хірургії №2, Національний медичний
університет імені О.О. Богомольця,

Іоффе Олександра Юлійовича на дисертаційну роботу

Євсікова Богдана Володимировича

«Удосконалення малоінвазивних методів лікування хворих на «складний»
холедохолітіаз»

представлену до захисту до

Одеського національного медичного університету МОЗ України
на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за
спеціальністю 222 «Медицина»

Актуальність теми дисертації.

Розповсюдженість холедохолітіазу (ХЛ) в пацієнтів із жовчнокам'яною хворобою досягає 10 - 35 %, серед яких більшість - хворі похилого віку, які мають значну кількість супутніх захворювань та додаткових чинників ризику. Розвиток синдрому механічної жовтяниці та ендогенної інтоксикації значно погіршує прогноз і результати лікування. У зв'язку з цим, набувають пріоритетності малоінвазивні методи лікування холедохолітіазу і його ускладнень. Ефективність ендоскопічної папілосфінктеротомії з літоекстракцією коливається в межах від 74-96 % і залежить, перш за все, від матеріального та кадрового забезпечення лікувальних закладів.

Відповідно до сучасних консенсусних документів складним вважають холедохолітіаз, коли розміри конкрементів більше 1,5 см, форма їх незвична (бочко – або серпоподібна) або коли наявні анатомічні варіації, які технічно ускладнюють втручання щодо вилучення конкрементів.

До поняття «складний холедохолітіаз» відносять випадки, коли немає можливості доступу до великого сосочка дванадцятипалої кишки ендоскопічно (стеноз стравоходу, шлунку, дванадцятипалої кишки),

перенесені резекції шлунку за Більрот II, наявність періампулярного дивертикула ДПК, невдалі багаторазові спроби видалення конкрементів ендоскопічно, тубулярний стеноз СЖП, кістозні зміни СЖП, дивертикули СЖП, конкременти внутрішньопечінкових жовчних проток.

Конкременти, які не можуть бути усунені за допомогою рентгенендоскопічних методів через їх великий розмір (від 12 мм) без використання додаткових методик літотрипсії, в джерелах інформації визначаються також як «складні» ("difficult stones").

Науковий інтерес викликають сучасні дослідження спрямовані на спроби покращення лікування хворих на «складний» холедохолітіаз. Нажаль відомі дослідження не отримують загальної практичної реалізації навіть в розвинутих країнах через складність у виконанні та в меншій мірі ризику ускладнень.

Виходячи з наведеного спроба реалізувати більш доступний та безпечний механізм покращення процесу лікування хворих на «складний» холедохолітіаз з метою зменшення рівня післяопераційних ускладнень та покращення результатів лікування в дисертаційній роботі Євсікова Б. В. є актуальною з наукової та практичної точки зору.

Зв'язок дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідницьких робіт кафедри хірургії №1 Одеського Національного Медичного Університету на тему «Розробка мініінвазивних методів хірургічного лікування захворювань органів грудної клітини, черевної порожнини, судин, метаболічного синдрому», яка виконується з 2009 року, держреєстрація № 0109U008568. Здобувач є співвиконавцем теми.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків в рекомендації, сформульованих в дисертації.

Дисертаційна робота Євсікова Б. В. є закінченою науковою працею. Дизайн дослідження складений правильно, відображаючи основні завдання, предмет та об'єкт дослідження.

Групи хворих відібрані у відповідності до критеріїв включення та виключення. Наукові положення та висновки ґрунтуються на комплексному обстеженні 120 пацієнтів зі «складним» холедохолітіазом, що пройшли хірургічне лікування. Основну групу склало 50 пацієнтів. Контрольна група 70 пацієнти. Групи демонструють досить високий рівень спорідненості при порівнянні.

В дослідженні використано сучасні методи обстеження. Дисертація характеризується грамотним та послідовним викладенням матеріалу з використанням сучасних методів статистичного аналізу. Об'єм матеріалів є достатнім для обґрунтування наукових положень, висновків та практичних рекомендацій. Достовірність викладених наукових положень, висновків та практичних рекомендацій коректно обґрунтована та не викликає сумнівів чи заперечень. Висновки базуються на отриманих результатах та відповідають основним завданням дослідження.

Результати дослідження були представлені на міжнародних конференціях.

Таким чином, основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації повністю відповідають отриманим результатам дослідження, логічно викладені базуючись на результатах дослідження.

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів.

Наукова новизна дисертаційної роботи Євсікова Б. В. полягає в отриманні нових даних щодо вперше розробленої комплексної лікувально-діагностичної програми, спрямованої на покращення результатів лікування хворих на «складний» холедохолітіаз і профілактику резидуального холедохолітіазу, що дозволило скоротити терміни обстеження та лікування. Обґрунтовані основні етапи лікування, спрямованого на компенсацію

метаболических порушень та профілактику ускладнень. Науково обґрунтовані та визначені показання до використання антирефлюксних дренажів при «складному» холедохолітіазі. На основі критичного аналізу результатів дослідження в клініці при лікуванні хворих на «складний» холедохолітіаз проведена оцінка оперативних втручань на жовчних протоках. Розроблено алгоритм, доведена ефективність та покращення результатів лікування хворих на складний холедохолітіаз. Дані відповідають меті та завданням маючи достатню наукову новизну.

Практичне значення результатів роботи.

Розроблені та впроваджені у практичну діяльність критерії обсягу втручань в залежності від кількості та розміру конкрементів в жовчних протоках. Визначені протипоказання та показання для використання антирефлюксних дренажів при «складному» холедохолітіазі. Впроваджена в практику комплексна лікувально-діагностична програма лікування хворих на «складний» холедохолітіаз, спрямована на покращення результатів лікування і профілактику холедохолітіазу. Запропоновано та впроваджено прилад для антирефлюксного зовнішнього дренивання жовчних проток (патент на корисну модель № 120343 від 25.10.2017 р., патент на винахід №118719), спосіб лікування розладів дуоденального соска за Євсіковим Б.В. (патент на корисну модель №84492 від 25.10.2013 р.).

Результати дослідження впроваджені у роботу хірургічних відділень ООКЛ (м. Одеса), ВМКЦ ПР (м. Одеса), ХОКЛ (м. Херсон).

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

У відповідності до: «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 6 березня 2019 року, відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії матеріали дисертаційного дослідження опубліковано в 10 наукових працях, в тому числі 8 статей у фахових наукових журналах, визначених ДАК України для публікування попередніх результатів дисертаційних робіт, 1 - у іноземних виданнях, 1 праця у збірках

тез конференцій, отримано 2 патента України на корисну модель, 1 патент на винахід. Основні положення дисертації викладені в доповіді на науково-практичній конференції «II Буковинський хірургічний форум» (м. Чернівці, 3-4 жовтня 2019 р).

Структура та зміст дисертації.

Дисертаційна робота побудована традиційно, добре структурована, та складається викладена в необхідному обсязі друкованого тексту.

Дисертація складається з анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів досліджень, чотирьох розділів власних досліджень, узагальнення та аналізу отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних літературних джерел, що включає 181 джерел (латинцею 148, кирилицею 33) та 6 додатків. Робота викладена на 164 сторінках комп'ютерного тексту, ілюстрована 6 таблицями та 9 рисунками.

У «Вступі» автор обґрунтував актуальність теми, доцільність проведення дослідження, мету та завдання а також предмет та об'єкт завдання. Мета чітко відповідає обраній темі. Завдання дослідження відповідають поставленій меті. Вступ містить наукову новизну та практичне значення роботи, відомості про апробацію та публікації результатів дисертаційного дослідження, структуру та обсяг роботи.

У **Розділі 1** «Огляд літератури», автором наводяться сучасні літературні дані за темою роботи. Переважна більшість посилань на іноземні джерела глибиною вибірки до 10 років, що в тому числі свідчить про складність та актуальність проблеми. Детально висвітлено особливості труднощів у діагностиці та лікуванні хворих на «складний» холедохолітиаз.

У **Розділі 2**, що розділяється на 8 частин автором викладено матеріали і методи дослідження. Відповідно у підрозділах структуровано викладено: 1- характеристики розподілу хворих по групах з детальними поясненнями, 2 - 4 методи обстеження хворих, що є сучасними та достатніми, 5 - описано техніки оперативних втручань, 6 - дотримання біоетичних вимог, 7 - оцінка якості життя, 8 - методи статистичної обробки матеріалу.

Розділ 3 містить результати ретроспективного дослідження.

Розділ 4 містить клінічну характеристику пацієнтів, що прийняли участь у проспективному дослідженні, підходи до лікування, оцінку якості життя пацієнтів в динаміці.

«аналіз та узагальнення результатів дослідження» дисертантом традиційно представлений детальний аналіз отриманих властивих результатів та вдало співставлено результати власних досліджень з існуючими даними літературних джерел.

Підсумовують роботу висновки та практичні рекомендації, які практично впливають зі змісту дисертації та чітко відповідають меті та поставленим задачам дослідження, мають наукове та практичне значення.

Список використаних літературних джерел оформлений відповідно до встановлених вимог та містить посилання на сучасні наукові дані, що відповідають обраній темі дослідження.

Відповідність змісту дисертації встановленим вимогам.

Основні наукові, теоретичні та практичні положення дисертаційної роботи відображені в анотації дисертації у повному обсязі. Дисертація відповідає вимогам за спеціальністю 222 «Медицина» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження Євсікова Богдана Володимировича, які представлені в дисертації та наукових публікаціях можуть бути рекомендовані до використання у навчальній та науковій роботі теоретичних та клінічних кафедр та у практичній діяльності лікувально-профілактичних закладів України.

Завершеність дисертаційної роботи та зауваження щодо її змісту та оформлення.

Дисертаційна робота Євсікова Богдана Володимировича є завершеною науковою працею, що чітко відповідає поставленій меті та вирішує актуальні питання сучасної хірургії. Матеріал викладено логічно та з глибоким статистичним аналізом. Викладення висновків є логічними та послідовними ті повністю відповідають завданням.

Принципових зауважень до представленої дисертаційної роботи немає, проте відзначається в деяких розділах роботи перевантаженість таблицями та діаграмами, в тексті зустрічаються орфографічні, стилістичні помилки, проте вони принципово не знижують загальну оцінку проведеного дисертаційного дослідження.

Після ознайомлення з дисертацією виникли наступні питання:

1. Чи були ускладнення при використанні антирефлюксних дренажів?
2. Чи корегувалась литогенність жовчі медикаментозно?

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Дисертаційне дослідження Євсікова Б. В. містить посилання на відповідні літературні джерела, що використані у тексті. Автором дотримано вимоги законодавства про авторське право. У дисертації Євсікова Б. В. не виявлено ознак академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації та встановлено дотримання норм академічної доброчесності.

Висновок.

Дисертаційна робота Євсікова Богдана Володимировича на тему «Удосконалення малоінвазивних методів лікування хворих на «складний» холедохолітіаз», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» є завершеною науковою працею, що має наукову новизну та практичну значимість вирішує актуальні завдання, а саме - покращення результатів лікування пацієнтів на «складний» холедохолітіаз, а саме створення алгоритму вибору лікувальної тактики у хворих на складний холедохолітіаз та використанням

антирефлюксних дренажів. Основні та проміжні результати дослідження було викладено в наукових публікаціях та впроваджуються у клінічній практиці. Ознак порушення академічної доброчесності в роботі немає.

Виходячи з зазначеного вище, дисертаційна робота Євсікова Богдана Володимировича повністю відповідає вимогам, що передбачені п 10,11 «ПОРЯДКУ проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 6 березня 2019 року, відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», Євсіков Богдан Володимирович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри загальної хірургії №2

Національний медичний університет

імені О.О. Богомольця,

доктор медичних наук, професор

Іоффе О.Ю.

